

JOAN LERMA, PRESIDENT

Qüestió de prioritats

Secretari general del PSPV-PSOE, president de la Generalitat valenciana, amb la il·lusió de continuar sent-ho, Joan Lerma parla de distints temes clau en la realitat valenciana, en un ordre de prioritats que ell mateix estableix.

Vicent Sanchis

Sovint, en totes les seues declaracions públiques, com a president, es mostra contrariat pel desco-neixement que el poble valencià mostra envers les seues institucions.

—Hem de pensar que tenim, encara, molt recent, l'aprovació de la Constitució, que és de l'any 78. Allò va configurar un nou model d'estat, en el qual cal que passe un poc més de temps perquè la gent sàpia exactament quines són les característiques de cada institució a què s'ha de dirigir. Avui estem convivint, en part, amb una estructura anterior i amb una de nova. A més, estem intentant redefinir quines són les competències que tenen les administracions locals, que van exercir en els anys anteriors a la democràcia unes competències que no són les d'ara, i la gent no sap en moltes ocasions a quina instància dirigir-se per solucionar el seu problema o plantejar la seua queixa.

Bàsicament, quan parle del desco-neixement pel que fa a les institucions, em referesc a tots aquests punts. Avui, per exemple, algunes institucions locals exerceixen competències que no tenien abans, producte de les exigències socials que han fet, per concretar-ho en un aspecte, que els ajuntaments hagen hagut de dedicar-se a temes educatius, quan aquesta no havia d'haver estat una competència pròpia. Es tractava d'una funció del Ministeri i, avui, a més, tot això ha passat a les mans de la Generalitat. Després, també, hi hauria les diputacions, com a ajuntament d'ajuntaments. I també l'administració central està redefinint les funcions de les seues delegacions perifèriques. Hauran de passar uns anys, per tant, perquè la gent sàpia amb certesa a qui ha de dirigir-se.

—¿No és possible que l'escàs interès en el traspàs de funcions de vega-

des es justifique per personalismes o, inclús, per tensions dins els distints corrents del partit?

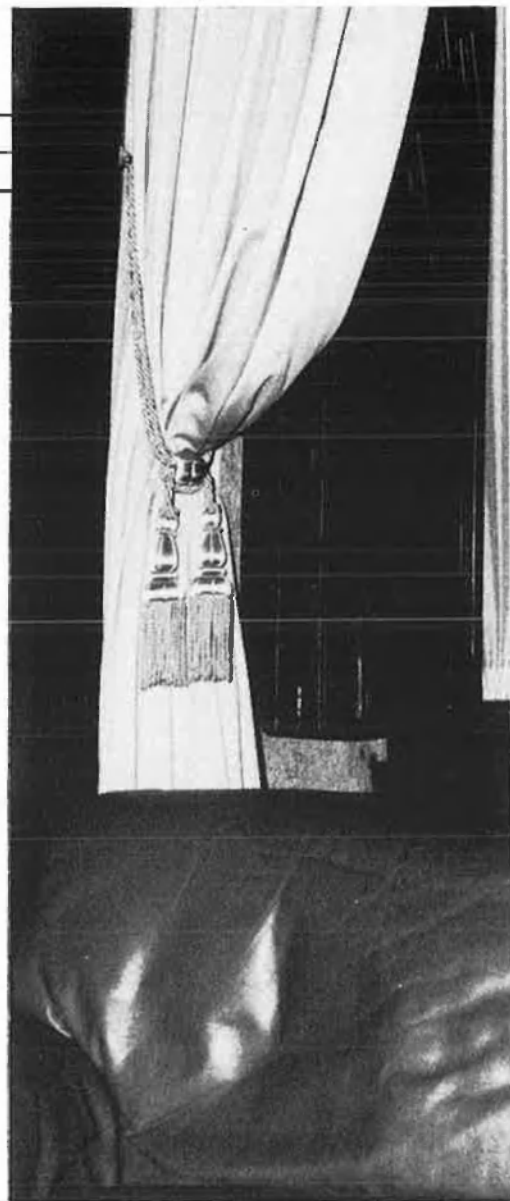
—És una possibilitat oberta, però jo no crec que es done. El fet real és que cadascú vol quedar de la millor manera davant el ciutadà en la responsabilitat que exerceix. I, naturalment, a qualsevol que dirigeix una institució no li agrada deixar de fer un servei sense assegurar-se totalment que una altra instància ho resoldrà.

—¿Li ho puc concretar en un punt? ¿En tota la discussió al voltant de la Llei de Comarcalització, no primen en les distintes posicions —diputacions-conselleries— motius que van més enllà de la discussió d'un tema que és tan transcendental per a aquest país?

—El tema de la comarcalització no és incompatible amb l'actual existència de les diputacions. Comarca contra diputació és un tema mal plantejat. Nosaltres fixem el caràcter de les nostres institucions instrumentalment, no d'una manera finalista. Una institució és bona si serveix els interessos dels ciutadans. Ni l'ajuntament, ni la Diputació ni la Generalitat són finalistes per elles mateixes. No són una forma en si mateixa que calga defensar, són instruments per servir els ciutadans.

—¿Quina és la seua opinió respecte a l'actual divisió provincial i a l'existència de les diputacions en el futur?

—Si hi ha un sentiment provincial tal, hauria de desaparèixer, en el sentit de defensar un límit territorial que és un intent de gestionar millor l'administració pública de fa un segle, aproximadament, no ha de suposar l'expressió de cap voluntat col·lectiva. Ha de ser una forma instrumental. I a mi, em sembla, a més, que ningú no es mou per uns límits territorials delimitats, sinó en funció d'una voluntat com a poble, de si s'és o no s'és una nació, però sempre pensant en les persones i en els projectes polítics a dur endavant. Jo no crec que hi

haja cap projecte polític amb una expressió consistent en la província.

No obstant això, pense que les províncies han cobert una etapa molt important en el passat, perquè es tractava de descentralitzar una administració, absolutament centralitzada.

Crec que avui hi ha uns nous models que ajuden, a més de descentralitzar, a replegar allò que és un sentiment col·lectiu com a poble, i és l'expressió també d'una cultura determinada, d'una manera de ser, i crec que tot això es recull millor en una estructura administrativa diferent a la que funcionava abans, configurada per la Constitució.

La província, la diputació, són uns elements que no han de ser tancats. Avui ho són perquè la Constitució diu que ha de funcionar un òrgan de gestió provincial, però, com deia abans, no poden ser un fi en elles mateixes. Jo crec que en el futur, en un futur llarg, podem replantejar aquesta situació, perquè em sembla, com una reflexió personal, que els nivells d'ad-

ministració actuals són tal volta massa complexos per als interessos dels ciutadans.

—*València és una ciutat conflictiva, difícil com a capital; definir les comarques, també resulta problemàtic; les capitals provincials, entre cometes, poden intentar funcionar d'esquenes a la realitat del país. No hi ha una premsa valenciana global. ¿Som, com tant s'ha dit, un país invertebrat?*

—Crec que, a força de repetir una realitat, que és història, evidentment, tal vegada s'ha convertit en una mena de tòpic. És el tema de la invertebració. No crec que realment estiguem invertebrats. Pense que ara tenim un marc claríssim, des del punt de vista legal, que, a més es correspon amb la nostra història. I aquest és un element de vertebració molt important. A més, és producte de la voluntat col·lectiva dels valencians. Si no n'hi hagués hagut, no hi hauria un estatut d'autonomia. I aquest ja és el nostre marc legal, probablement definitiu. I

«Si hi ha un sentiment provincial, hauria de desaparèixer».

això és una experiència històrica que ha costat molt. No parlem sempre del mateix àmbit territorial. Hi hagut molt intents desmembradors, el més recent dels quals és tot allò del «sudeste». I, afortunadament, el marc institucional que tenim avui respon encertadament a allò que és el poble valencià com a tal.

A partir d'ací sí que es pot parlar

d'una certa desvertebració, però ja no la podem analitzar dins els mateixos paràmetres que en el segle XIX. Avui tenim una realitat, un projecte, molt distints. Hi ha una voluntat col·lectiva representada pels partits progressistes. Hi ha una altra voluntat, de molt menys col·lectiva, representada pels partits conservadors. I ací sí que falla l'intent. Els partits conservadors

no han sabut respondre als interessos que portem avant. Però aquest no és un obstacle insalvable.

—Tot el procés autonòmic, per a bé o per a mal, ha tingut uns protagonistes importants: els mitjans de comunicació. I resulta dur reconèixer, per exemple, que encara no tenim una premsa pròpia que abraça tot el nostre país. Pel que fa a la televisió i a les emissores de ràdio, els seus centres de direcció funcionen des de Madrid.

—La televisió és estatal, però compta amb una certa programació dedicat a tot el nostre territori. En segon lloc, hi ha diverses emissores de ràdio que cobreixen tota la comunitat, i allò que no hi ha són mitjans de comunicació escrits.

—Però emissores i televisió, insistent, tenen el centre a Madrid i, és clar, no són mitjans valencians.

—El problema és que avui instal·lem una cadena d'emissores de ràdio i, efectivament, és una cadena. Si no és des de premisses més àmplies, difícilment es poden produir programes cars, difícilment es poden contractar professionals de molta qualificació, i difícilment es pot fer front al món de la competència en matèria de programació i de publicitat. Això exigeix una major intervenció dels poders públics per intentar que tal situació es pugui modificar, en un sentit positiu per poder arregar totes les inquietuds del nostre poble.

—D'una banda, caldria concretar quines mesures pot dedicar-hi l'administració. I, de l'altra, quan es parla de mitjans de comunicació poderosos, és cert que el seu assentament sempre va en contra dels interessos dels països més petits.

—No va en contra, en el sentit que no hem d'oblidar les tendències de la societat desenrotllada en què vivim, on cada vegada s'internacionalitza més el procés dels mitjans de comunicació. Però, d'altra banda, hem d'intentar també, dins aquesta internacionalització, conservar el nostre espai propi. I crec que hem fet un gran esforç, des de la Generalitat, per conservar-lo. Encara que no és senzill.

—Potser en el terreny privat és més complicat, però en l'institucional les coses són més fàcils. Pot semblar perillós que la Generalitat firme convenis amb Radiocadena Española, amb centre a Madrid, i no cree una cadena pròpia, des d'ací.

—Sí, però es firmen contractes amb uns compromisos, entre els quals hi ha el de la programació pròpia, i a més en valencià. Radiocadena ho està complint. Amb els diners que vam de-

dicar a aquell conveni no hauríem pogut fer tanta emissió pròpia i en valencià com fem ara, cosa que no vol dir que descartem l'altra opció. És una opció en funció dels recursos. Quan seran superiors, accedirem a un estadi superior en el tema, que són els mitjans propis.

—Això ens duu directament al tema de la televisió, de la qual vostè sempre ha estat un partidari decidit. Ara es diu que aquests recursos podrien desviar-se —com en el cas de Radiocadena— cap a TVE, que crearia un tercer canal autonòmic comú a tot l'estat, amb una mínima programació autònoma.

—La titularitat estatal del tercer canal no es pot posar en dubte, perquè això és el que diu la Llei dels Tercers Canals. A partir d'ací, pel que fa al nostre projecte, tenim ja un marc legislatiu aprovat...

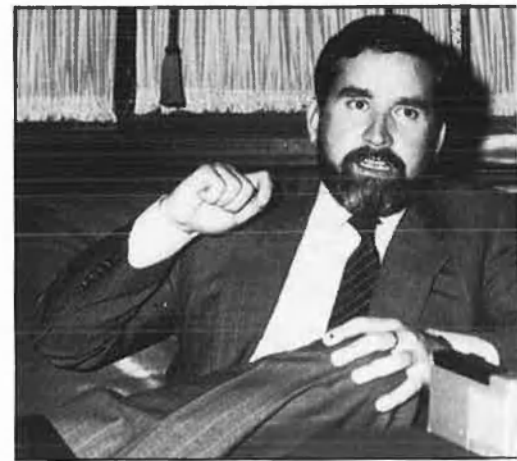
—Fa molt de temps.

—Sí, fa molt de temps. I aquest marc és el que condiona el nostre futur. Però, a més, hi ha un marc més difícil, el pressupostari. Podem desenvolupar el nostre projecte d'acord amb les nostres possibilitats econòmiques. Tot el món sap que el nostre principal problema aquests últims anys és el dèficit públic i la seua financiació. Des d'aquest punt de vista, les autonomies i l'estat intenten administrar de manera que es pugui arribar a cobrir. Amb el procés de reconversió industrial hem hagut de destinar recursos a coses diferents a les que ens hauria agradat com a projecte il·lusionador i de futur.

Dins el projecte de la televisió valenciana, la Generalitat o l'organisme creat a l'efecte farien bé d'entrar en qualsevol projecte de col·laboració amb altres televisions autonòmiques que servissen per a tenir una major capacitat informativa.

—Sí, però ara no es parla en aquests termes. Es diu que les televisions autonòmiques que ja funcionen continuarien fent-ho, però que l'estat propiciaria un altre canal dins l'ens RTVE, on es reconduirien tots els projectes pendents, entre els quals hi ha el de la Generalitat valenciana. ¿Què passa, per exemple, amb el permís de Madrid?

—El permís de Madrid ja ha estat sol·licitat, però, mentre no tinguem necessitat d'emetre, no tenim per què accelerar les coses. Perquè, a més, jo el que vull no és el permís, que, no cal dir-ho, també necessite, sinó la xarxa, i la xarxa ens l'ha de cedir TVE, d'acord amb la legislació actual.

—¿Però hi ha permís o està ja concedit i no hi ha pressuposts?

—Ací no estem esperant, ací ja estem treballant per després poder desenvolupar les necessitats que tindrà la nostra televisió.

—Concretant-ho més. ¿Entrarà l'apartat de TVV dins els pressupostos anuals de la Generalitat, pròxims a aprovar, o en serà eliminat, com l'any passat?

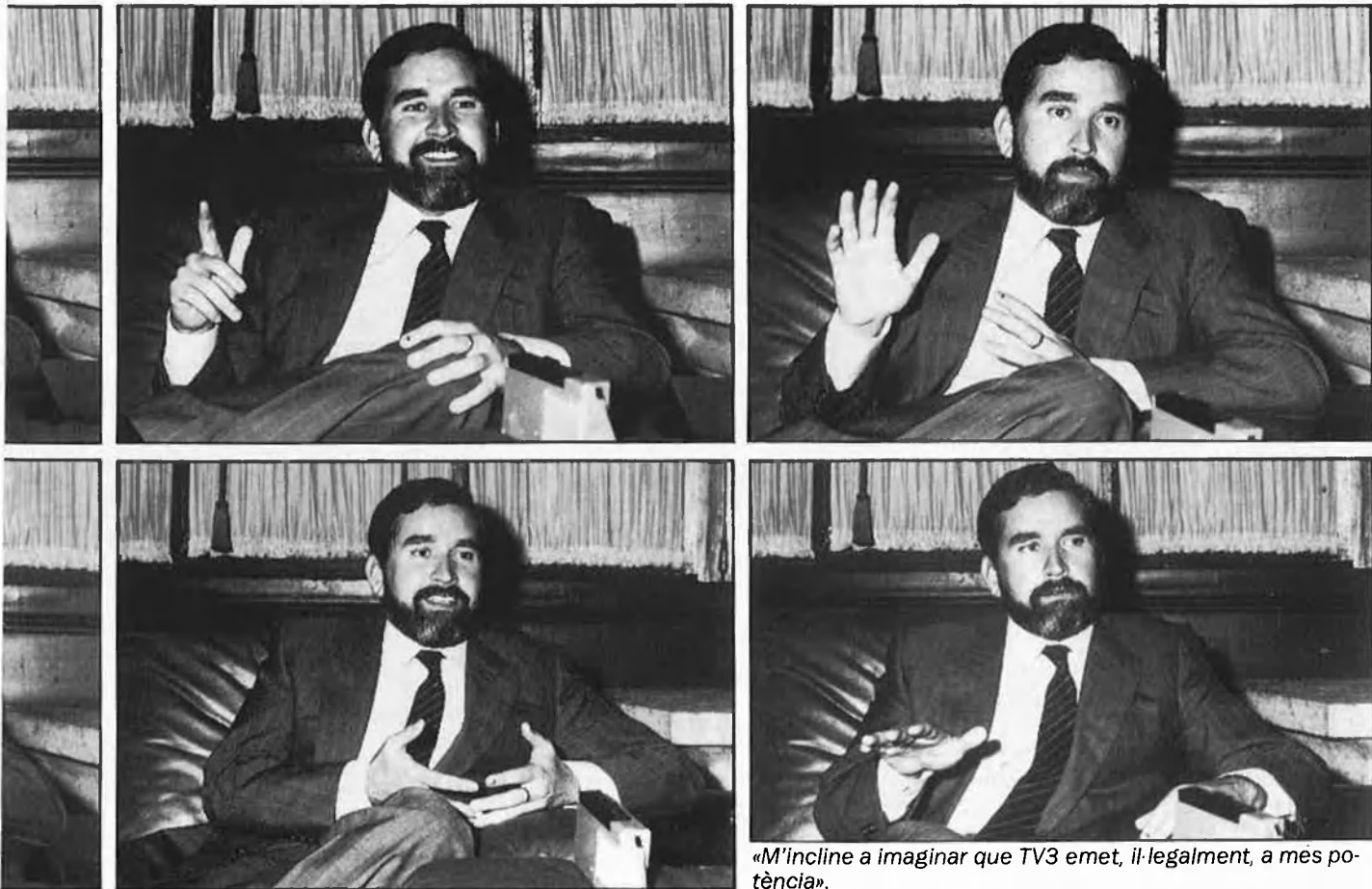
—La discussió pressupostària es sap sempre com comença i no com acaba, però la voluntat política de la Generalitat i del seu president és que enguany s'aprove l'apartat corresponent a les necessitats d'implantació de televisió valenciana.

—Són justament en les comunitats on no mana el partit que governa en l'estat on s'ha impulsat definitivament la creació d'una televisió pròpia, en molts casos il·legalment en un principi.

—Més que il·legalment...

—Al·legalment.

—En efecte. El que passa és que hi ha governs en distintes comunitats autònomes que són de dretes, i el partit en el govern central i en la Generalitat és d'esquerres, avui. Nosaltres plantejarem un altre tipus de prioritats. Abans que la televisió autonòmica ca-

«M'incline a imaginar que TV3 emet, il·legalment, a més potència».

lia cobrir un altre tipus de necessitats, molt immediates, fet que no vol dir que hàgem descartat en cap moment el projecte. Ha quedat en una situació d'hivernació, d'estudi, amb unes inversions mínimes. En altres comunitats l'han considerat un projecte prioritari, i això els ha impedit abordar un altre tipus de qüestions. O bé tenien més recursos que nosaltres, també és possible.

—Però, precisament, són les comunitats que tenen un idioma propi, la normalització del qual consideren prioritària.

—És un argument, però un argument fallit, si mirem el cas de les Illes Balears, on el govern és de distint signe al de l'estat, on parlen una altra llengua, i en canvi, no han desenrotllat un projecte propi de televisió, encara que sí que l'estudien.

—¿Què opina el president del fet que es pugui veure la TV3 al País Valencià?

—A mi em sembla molt bé. Allò que ja no em pareix tan correcte és que interferisca l'espai reservat a la concessió de la televisió valenciana.

—Però és cert que, també en aquest cas, ens trobem amb una al·legalitat evident. Perquè és una iniciativa que parteix dels ciutadans de Mallorca,

Menorca, Eivissa i del País Valencià, i no de l'organisme que n'ostenta la titularitat.

—Això no és d'aquesta manera. Perquè, perquè es pugui veure en determinades comarques valencianes, han d'emetre per damunt de la potència que tenen autoritzada. I això, evidentment, no és legal.

—¿Es pot denunciar que TV3 emet a més potència?

—No ho sé. M'incline a imaginar que sí.

—Però, si TV3 demostra que emet en condicions normals, de nou tornariem a l'al·legalitat.

—Probablement. Però no seria tan poc tan al·legal, perquè la seua concessió administrativa acaba en els seus límits territorials. De tota manera, em sembla bé que es pugui veure ací. Allò que no vull, és clar, és que siga una competència per a la televisió valenciana des del punt de vista dels canals per on han d'emetre, i en el sentit que una part important de la publicitat destinada a TVV acabe allí, finançant una televisió distinta.

—Això ja és un altre repte, de competitivitat, que caldrà abordar començant a fer la televisió valenciana.

—Ja estem fent-la, però comptem

amb un problema important. Quan es crea TV3 hi ha un centre de producció de programes de RTVE a Barcelona i uns professionals pagats i formats per tots, fet que no es produeix a València. I això és un avantatge comparatiu molt important.

—Però, ¿no és cert que l'actitud de determinats associacions i determinats valencians per anar més enllà en la normalització de l'idioma, duent ací la TV3, pot ser molt lloable?

—Estic convençut que hi ha minories que pensen això. Jo crec que abans que parlar la llengua cal poder viure. I, a partir d'ací, d'altres projectes...

—Ja dins el tema de l'idioma, vostè ha incidit en moltes ocasions que la Generalitat va molt per davant de la demanda social. Però és cert que ací hi ha hagut un procés de despersonalització tan bèstia, que és normal que ho pensen. Procés promogut per l'administració central, que el govern valencià hauria de capgirar. I és una bona prioritat.

—Jo crec que no ha estat només l'administració. Les institucions van començar a treballar en aquest sentit fa uns segles, però avui no són elles només. Hi ha, també, els mitjans de comunicació, molt més efectius per a

homologar llengües. Controlats o no per l'estat. La televisió és un mitjà recent, i estic segur que la ràdio ha contribuït molt més eficaçment a la desaparició del valencià, perquè duu més anys funcionant...

—*¿Però vostè pensa que les institucions valencianes fan tot el que poden en el tema, que anem per bon camí al respecte?*

—Em pense que anem per molt bon camí. No és un tema de dos o tres anys. Però l'ensenyament del valencià està introduint-se en les escoles i, a partir d'aquí, tenim una tasca històrica conclosa.

—*Si la llengua tan sols entra en les escoles, la gent pot considerar-la només una assignatura i no veure-li cap utilitat. Això explicaria alguns rebuigs.*

—Això seria real si el valencià fos una llengua morta, però el valencià no és una llengua morta. Es parla en el carrer, i es parla molt. No és el cas del llatí, que molta gent pensa que perquè estudiar-lo, si no li serveix de res. En funció que el valencià s'ha legitimat oficialment, les coses estan canviant molt.

—*Un exemple concret. A parer del director de RTVE, a València, Amadeu Fabregat, no hi ha més programació i més presència de l'idioma en el Centre perquè les institucions, els partits valencians, no posen gens d'interès davant Madrid.*

—Això, el qui millor ho sap és ell. És evident, i tot el món ho sap, que Aitana depèn de RTVE, no de la Generalitat valenciana. Ell sap millor que ningú si això que diu és cert.

—*Però són declaracions que constaten una realitat molt trista...*

—Crec que la política de RTVE, fins ara, ha estat la política de reduir despeses al mínim indispensable i que l'estat no hi haja d'aportar recursos. No han volgut fer grans noves inversions i em sembla que cadascú té les pròpies prioritats.

—*I després l'oposició diu que es dispara el deute públic, la despesa pública...*

—L'oposició diu que es dispara la despesa pública, però, per un altre costat, exigeix que es facen moltes més inversions de les que es fan. Tota una política contradictòria.

—*¿Com veu la situació actual de la dreta valenciana, amb una continuada grupusculització dels partits?*

—Des del meu punt de vista, he de veure tot aquest procés amb un cert desencant, perquè seria convenient que la dreta aprengué a representar

els interessos que hauria de representar. No és així. Quan les idees seculars de la dreta han estat la llei, l'ordre i l'economia, ara es dediquen a incloure en els seus programes la desaparició del servei militar o a criticar que, en el nostre cas, la Generalitat ajude les empreses privades. Això no és una cosa sensata. Potser això és producte de la seua escassa implantació. Encara no saben quins interessos haurien de representar.

—*¿Pot donar-se el cas curiós que un empresari es trobe més a gust davant l'administració socialista que davant l'oposició conservadora?*

—És possible. Això, ho hauria de dir l'empresari en qüestió. Des del punt de vista de la Generalitat, l'objectiu de la creació d'ocupació és bàsic. En aquest sentit, incentivem, també, la iniciativa privada perquè es pose al dia, de cara a un futur més competitiu. I això significa renovació tecnològica, preocupació pel disseny, per la qualitat.

—*En aquesta potenciació del disseny, de la modernització empresarial valenciana, no s'ha arribat a confeccionar, a difondre, una etiqueta pròpia.*

—Per vendre fora, per exportar, hem de dimensionar prou el producte. De la mateixa manera que nosaltres insistim que no hi haja un gran fraccionament de l'oferta, a nivell global també es positiu evitar aquest fraccionament. Vendre en el mercat americà amb una marca que es diga «València» és molt difícil. No perquè no siga una bona marca, sinó perquè pertany a un àmbit molt reduït. No sempre és fer més país dir moltes vegades el nom.

—*En temps de crisi, universitats i institucions dissenyen estratègies pròpies per evitar-la. ¿Com funcionen ací aquestes relacions i com reacciona l'empresariat?*

—M'agradaria recordar ací els múltiples convenis de col·laboració que hem firmat amb les distintes universitats valencianes. Això cada dia es veu més. Fins a l'extrem que una de les nostres universitats té un finançament extern molt important en funció d'aquests convenis, tant amb l'administració com amb sectors privats. Aquesta preocupació ens ha dut, també, a crear l'Impiva, on intentem coordinar aquesta política. L'Impiva és avui present en el Consell Social de la Universitat, intentant coordinar esforços.

—*¿Com han acabat les diferències amb la Universitat de València, amb*

l'equip rectoral, que van eixir a la llum pública durant la discussió dels estatuts?

—Em pense que la Universitat ha de tenir un paper crític molt important, que ha d'anar en moltes ocasions per davant de la mateixa societat, però ha de saber quines són les demandes i les necessitats reals de la societat.

—*¿I el govern valencià admet les crítiques que li puga dirigir? ¿O hi ha intents per silenciar-les?*

—No, en absolut. Des de la Generalitat sentim suports i crítiques, moltes, també.

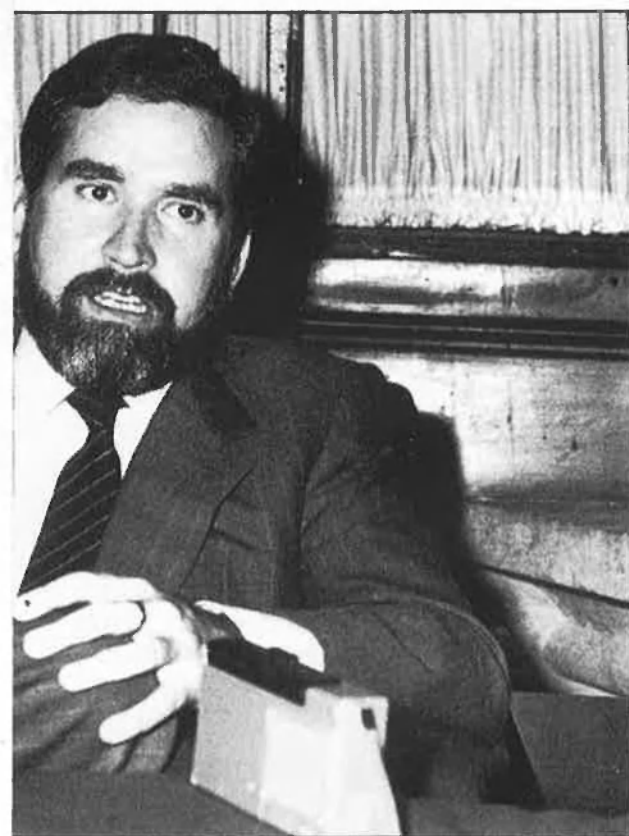
—*¿Pensa que els valencians són un poble escèptic davant les institucions?*

—La societat valenciana, la mediterrània en general, és una societat absolutament antiautoritària. I, en aquest sentit, no és que desconfie de les administracions públiques, que tenen raons per a fer-ho, sinó que són profundament antiautoritaris, la qual cosa em sembla molt bé.

—*És una societat que no està per impulsar líders.*

—El líder, en aquest cas, és col·lectiu, és la mateixa societat. I no em sembla malament. Eventualment, administren aquest desig col·lectiu uns o altres.

—*A nivell estatal, això pot ser perillós.*

—Jo em contentaria amb el fet que el qui vaja a Madrid siga reconegut, encara que aparega com un perfecte desconegut, com a representant dels valencians.

—*¿Ens coneixen prou a nivell estatal?*

—Prou, encara que perviuen alguns tòpics. I, evidentment, el del «Levante feliz» n'és el primer. I aquestes coses funcionen perquè, igual que som antilidors, tampoc no som capaços, quan institucionalitzem una denominació, de complir-la tots.

—*Una cosa és una denominació institucional i una altra és una denominació real. N'hi ha que es queixen que es diga sempre Estat espanyol en lloc d'Espanya.*

—Sí, però jo crec que Comunitat Valenciana és tan concret com País Valencià.

—*A Euskadi diuen Euskadi, País Basc, Euskalerrria...*

—És la mateixa concreció.

—*Doncs, estaria bé utilitzar, també, l'altra denominació, si és igual de concreta... Ja fora d'aquest tema, ¿quina és la seua situació de cara a les pròximes eleccions autonòmiques?*

—No depèn de mi. Em pense que per a una tasca històrica com aquesta són pocs quatre anys, i molts projectes que hem començat haurien de continuar. Però tot depèn que el partit em torne a presentar i que

«*Si no hi hagués tensions, seríem un partit mort*».

els electors em voten.

—*Personalment...*

—Personalment tinc moltes il·lusions, i crec que és una tasca bonica, important per a qualsevol que la faça.

—*¿Se sent segur dins el partit?*

—Avui per avui, és un problema que no ha estat plantejat.

—*¿Com es viuen els enfrontaments des de dins, compaginats amb responsabilitats institucionals?*

—En tots els llocs hi ha de tot, i els partits són el resultat de la societat on viuen. Els partits participen de moltes de les contradiccions que viu la societat. Però ací hi ha un mecanisme de superació, que és el control democràtic dels òrgans directius. I, sobretot, ací les coses es poden dir lliurement.

—*Però hi ha aquestes tensions, i salten a la premsa.*

—Si això no passava, seríem un partit mort. Però jo no sé si de vegades salten a la premsa o és la mateixa premsa qui les fa saltar.

—*Després del nou funcionament amb què treballa la presidència, ¿no veu necessària una conselleria centralada en aquest àmbit?*

—En aquest sentit, mai no hi ha restancat. I menys en una organització com la nostra, que té molt pocs anys de funcionament. Nosaltres ja hem tingut una Conselleria de Presidència, amb els seus avantatges i els seus inconvenients, que ens dugueren a la fórmula actual, de la qual estic satisfet.

—*Els homes de la presidència salten massa sovint als mitjans de comunicació.*

—El poder polític està molt repartit; però aquest n'és el símbol, i és lògic que moltes crítiques que es podrien repartir s'apleguen totes en la Presidència. De vegades, de totes les coses negatives que es fan es responsabilitza la Presidència. Quan són positives, s'en responsabilitza algun membre molt concret.

—*¿No convindria al president funcionar amb un poc més de marqueting, abandonar una imatge massa responsable, poc comunicativa?*

—Jo tinc un tracte normal amb la gent. M'agradaria tenir més relacions, però, quan arribe a la taula i veig tot d'expedients, de carpetes, considere que he d'estar molt dins de la faena. Convé recordar que el govern de l'estat té disset ministeris i el de la Generalitat té vuit departaments, més la presidència. No són les mateixes responsabilitats, però ací n'assumim moltes.

—*Sempre hi ha qui ho sap compaginar.*

—*(Somriu).* Buscaré millors col·laboradors.

—*¿I les relacions amb Madrid?*

—Les personals són molt bones. Una altra cosa són les institucionals. Ací moltes vegades es plantegen conflictes, que es resolen per la via normal. Procurem que els problemes no arriben a una situació límit, no per un plantejament polític, sinó perquè tarda molt més de temps la solució d'un problema per la via del recurs que per la de l'acord.

—*¿I amb Catalunya i les Illes Balears? ¿Quan s'acabaran les susceptibilitats des d'ací?*

—Des d'una relació d'igualtat, ens podríem entendre molt millor. Però fins ara, als ulls dels valencians, el tema de les relacions amb Catalunya no ha aparegut com un acord d'igual a igual, sinó com una relació pseudo-colonialista.

—*Però això ha estat més mogut per una determinada premsa i per uns interessos ben concrets des d'ací, no per una situació real...*

—Si la relació fos d'aquesta manera, jo ho celebraria. I no parle d'actituds del govern català, sinó provocades des d'altres fronts. Actituds que enterboleixen molt les nostres relacions.

—*Però, en un moment en què Espanya busca augmentar relacions amb països de cultura comuna, tot això nostre pot semblar una baralla domèstica. I de segur que les coses es podrien enfocar correctament.*

—Aquest tipus de posicions polítiques no han dificultat les nostres relacions institucionals normals. I, quan hem hagut d'actuar conjuntament, ho hem fet. Però crec que és negatiu el fet que distints partits, d'ací i d'allí, fonamenten una actuació política en una manera pròpia de veure la nostra història passada.

—*¿Preveu una nova reestructuració del govern després de les pròximes eleccions?*

—No ho hem considerat encara. És una cosa normal. Però ara hi ha molts altres problemes en què pensar. □